ולאי קשיא מיפשוט ליה ממתניתין דקתני שלום בעולם לאמנת דהא ולאי מת בעלי במלחמה קאמרה לאי על מטתו מאי אריא שלום בעולם לאפי' מלחמה בעולם אמרן לעיל כי אמרה מת על מטתו מהימנא אלא ולאי מת במלחמה איצטריך לאשמועי' דאיכא חזיקה היא מלחמה בעולם תניין מתניתין דאמרה מת סתמא ואשמועינן מתניתין דהוא ל' ושלום בעולם אע"ג דלא אמרה על מטתו בהדיא מסתמא מת על מטתו קאמרה ובזמן שיש מלחמה בעולם מסתמא מת במלחמה קאמרה עד דאמרה מת על מטתו וכי קמיבעיא ליה לרבא כגון דיש שלום בעולם ואמרה איתי מת במלחמה: **עישינו עלינו ביום**- הלימוהו בחם ונתמלא עשן ואני ברחתי והוא נשאר שם ומת: **אינה נאמנת** - והא הכא דהחזיקה היא מלחמה זו וקתני אינה נאמנת ולא אמרי' מה לה לשקר דאי בעיא אמרה מת בסתמא: **שאני סתם** - (ד) דהכי קאמרה דכשנתמלא עשן ברחה ולא המתינה עד שתראהו מת ואי משום עשן כי היכי דלדידך איתרחיש ניסא כו' אבל לגבי מלחמה איכא למימר לא אמרה אי לא חזיתיה דהא אי בעיא לשקולי לא הוי מחזקה מלחמה בעולם: **נפלו עלינו עובדי כוכבים כו'**- והא הכא היא החזיקה וקתני נאמנת אלמא אמרין מה לה לשקר: **סתם דרך אידי בר אכין** - כלומר הכא כיון דמלחמה קטנה היא דאיכי הוה בהדיה לא אמרה בדמי אלא נטרה וחזיא ליה דמיא דאשה לא מסתפיא מלסטים: **כדר' אידי**. במסכת ע"ז בפ' אין מעמידין (דף כה:): **חזו גברא** - שהאש אוכלתו: **סייגו עישינו**- דאמרן כי היכי דלדידך איתרחיש כו': **פסקא דידא** - מאיש אחר [הבא להגילו]: **ואתיליד מומא**- בבעלה: **עד אחד במלחמה** - מלחמה בעולם ובא עד אחד ואמר מת בעליך מי מהימן לו לא: **ובכא לא דייקא** - [ב] ותרוייהו אמרי בדמי כן הדברים כאשר אתה אומר: **מיס כמלחמה**- דאיכא למימר בדמי: **מיס שאין לסס סוף** - מפרש בפ' בתרא (נקמן קבא-) כל שעומד ואין רואה מתרבע רוחותיו: **אשתו אסורה** - ואע"פ שיש עדים כשריס שטבע שמא לף מתחת המיס ויצא: וקאמרי

ג"ל דאמרינן . יעב"ן

[ע"ז כה:]

הגהות הב"ח

(א) גם' לו דלמא - כ"כ גירסת מלפסי ה"ד כיון דחזקה הוא דאמרה בדמי ביס ואתיליד ביס מומא: (ב) שם אתיליה (ג) שם ותסברא והא מים שאין לסם וכו' אלא ס"ד הכא דאמרי: (ד) רש"י ד"ה שאני סתם דאמרי' כשנתמלא: (ה) תוס' ד"ה לו דלמא וכו' פירוש אי סוי איפכא- נ"ב עיין פירוש של דמור זס כשו"ת מהרר"ן שטון: (ו) ד"ה אמר וכו' דנפרק זס בוכר אמרינן ר' מיא:

[לעיל נג: לקמן קנו: ר"ש כב- כמורות לו-]

[לעיל כפ- ופ"ן]

גירסת רש"ל לא דייקא ומינסבא דאמרה בדמי לקמן דף קכב-

הגהות הגר"א

[א] גם' וכבא לא דייקא כל"ל וכ"כ כ"ה גירסת תוס' ד"ה טעמא וכ"כ הרשב"א וכ"כ גירסת רש"י והבעיא לף בקבריתו ועי' רי"ף וע"כ משום דלמא משקר דכה"ג לא קאמר בדמי לכל הפוסקים לגד דעת הרמב"ם כל"ל: [ב] רש"י ד"ה וכבא לא דייקא ותרוייהו אמרי בדמי - נ"ב וכ"ה דעת הרמב"ם אלא דלדידיה בכל ענין סבעיא ועמ"ם ברא"ש אבל לדידיה י"ל משום בדמי (ומש"ם רבינו בא"ש סי' י"ז ס"ק ק"ז):

[לעיל פח: וש"נ]

ג"ל מן המיס - יעב"ן

עם אבא יוסי בן סימאי בספינה וטבעה והשיא רבי נשותיהן ע"פ נשים והא מים במלחמה דמו ונשים *אפי' מאה כעד א' דמו וקתני השיא ותסברא (ג)מים שאין להם סוף נינהו ומים שאין להם סוף אשתו אסורה אלא ה"ד דאמרי אסקינהו קמן וחזינהו

דאי בעיא אמרה שלום בעולם (ה) או דלמא כיון דאוחזקה אמרה בדדמי ולא אתי מה לי לשקר ומרע חזקתיה ת"ש *עישינו עלינו בית עישינו עלינו מערה הוא מת ואני נצלתי אינה נאמנת שאני התם*דאמר לה כי היכי דלדידך איתרחיש ניסא לדידיה נמי איתרחיש ניסא ת"ש [ג]נפלו עלינו עובדי כוכבים נפלו עלינו ליסטים הוא מת ונצלתי נאמנת התם כדרב אידי *דא"ר אידי אשה כלי זיינה עליה ההוא גברא דבשילהי הלוליה איתלי נורא בי גנני אמרה להו דביתהו חזו גבראי חזו גבראי אתו חזו גברא חרוכא דשדי ופסתא דידא דשדיא סבר רב חייא בר אבין למימר היינו עישינו עלינו בית עישינו עלינו מערה אמר רבא מי דמי התם לא קאמרה חזו גבראי חזו גבראי ועוד גברא חרוכא דשדי ופסתא דידא דשדיא ורב חייא בר אבין גברא חרוכא דשדיא אימא איניש אחרינא אתא לאצולי ואבילתיה נורא ופסתא דידא דשדיא נורא איתליא (ד) ואתיליד ביה מומא ומחמת כיסופא אזל וערק לעלמא איבעיא להו עד אחד במלחמה מהו טעמא דעד אחד מהימן משום *דמילתא דעבידא לאיגלויי הוא לא משקר ה"נ לא משקר או דלמא טעמא דעד אחד משום *דהיא גופא דייקא ומינסבא [א] והכא *[כיון דומינן דסניא ליה] [ב]לא דייקא ומינסבא אמר רמי בר חמא ת"ש *אמר רבי עקיבא כשירדתי לנהרדעא לעבר השנה מצאתי נחמיה איש בית דלי ואמר לי שמעתי שאין משיאין את האשה בארץ ישראל על פי עד אחד אלא רבי יהודה בן בבא ונמתי לו כן הדברים אמר לי אמור להם משמי אתם יודעים המדינה הזו משובשת בגייסות כך מקובלני מר"ג הזקן *שמשיאין האשה על פי עד אחד מאי מדינה משובשת בגייסות לאו אע"ג דמדינה זו משובשת כך מקובלני שמשיאין על פי עד אחד אלמא עד אחד מהימן אמר רבא אי הבי מאי שנא מדינה זו כל מקום שיש גייסות מיבעי ליה אלא אמר רבא ה"ק אתם יודעים שמדינה זו משובשת בגייסות ולא אפשר לי למשבק אינשי ביתי ומייתי קמי רבנן כך מקובלני מרבן גמליאל שמשיאין האשה ע"פ עד אחד ת"ש מעשה בשני תלמידי חכמים שהיו באין וקדמוני עסיא ערדיסקים אספמיא ומה שלא עיברו בתרן ישראל י"ל דשם אונס היה וכן יש בירושלמי ירמיה עיבר בחולה לתרן וכן יחזקאל וברוך בן נריה ומיהו קשיא לר"י דבפ' זה בורר (סנהדרין דף כו- וסס) (ו) ר' חייא בן זרוקי ור' שמעון בן יהולדק כו' וסס היה רבי יוחנן גדול מהם מדרים לקש היה קורא לותם רוטי בקר וי"ל דלעבר דקאמר התם לאו דוקא אלא היסוב בעלמא עשו אם הגנה לריכה להתעבר דהא שנת שביעית היתה כדמוכח התם דקאמר כהן וחרים ובפ' קמא דסנהדרין (דף יב- וסס) אמר דאין מעברין שנה שביעית ושום אונס היה שלא חיסבו בתרן ישראל כדפרישי' לעיל: **ודא** מיס דכמלחמה דמו-השמת סלקא דעתך שרואו הגשים שטבעו אבל לא ראו שהעלום *המיס ולכך אמרו בדדמי: וחזינהו

ח ב מיי' סס הלכה ו עוס"ע סס סעי' כד: ט ג מיי' סס הלכה יט מוס"ע סס סעי' לג: י ד מיי' סס ופי"ב סס הל' עו סמג סס עוד שו"ע סס סעי' ג:

תוספות ישנים

אשה כלי זייגה עליה - ויש לו לומר סהמתיעה עד גמר - וא"ת היכי משכחת מת בעלי במלחמה דלא מסתמא - י"ל דזקא בליסטים יחידי - אבל במלחמה יכלה היא להמתין:

תוס' חד מקמאי

איבעיא להו החזיקה היא מלחמה בעולם מהו מי אמרי' מה לה לשקר ומרעי לה לחזקה ת"ש עישינו עלינו בית עישינו עלינו מערה הוא מת ואני נצלתי אינה נאמנת שאני התם דאמרינן כי היכי דלדידך אתרחיש ניסא לדידיה נמי אתרחיש ניסא פי' מעיקרא קס"ד דה"ק הוא מת קודם שיצאתי מן המערה ואני נצלתי - וקאבר אינה נאמנת משום דאמרה בדדמי - ושני ליה דאם אמרה הוא מת קודם שיצאתי מן המערה נאמנת אלא דאשבר לשוובי (נפשה עברה) [נפשיה עבר] . ת"ש נפלו עלינו עובדי כוכבים נפלו עלינו ליסטים הוא מת ואני נצלתי נאמנת התם בדר' אידי דאבר אשה כלי זיינה עליה - פי' מעיקרא קס"ד שהליסטי' באו עליה ועל בעלה והיא היתה מתפחדת כמו הבעל והרה לן לסי' דלא נטרא לבעל וחזרה ואמרה בדדמי ואפ"ה מהימנא משום מנו ושני ליה בודאי אם אמרה מלחמה בעולם והיה להרוג כל המוצאים אחר אנשים ואחר נשים דאע"ג דלא ידעינן במלחמה בער אלא על פיה לא מהימנא דכיון דהיא טפה בהדא פחדא קיימא לא נטרי ליה לבעל וחזרה ואמרה בדדמי אלא הכא הייני מעמא דנאמנת מפני שהליסטים אינם הורגים את הנשים שכלי זיינן עליהן ומאחר שהשלום עמה נטרה ליה לבעל והוייה ולא אמרה בדדמי ובעיין לא אפשיט ועבדינן לחומרא ואם החזיקה היא מלחמה בעולם אינה נאמנת • וה"ם בשאין שלום עמה שהמלחמה היא בנשים ובאנשים אבל בליסטים שיש שלום עמה נאמנת דהא שונין הכא כרב אידי דאמר כלי זיינה עליה • וכן אם אמרה מצאתיו הרוג ה) נאמנת דלא החזיקה בו מלחמה בעולם אינה נאמנת אלא שהחזיקה מלחמה על האנשים ונשים • אבל אם אמרה מצאתי פלוני בעלי הרוג או שבאו ליסטים עלינו הוא מת ואני נצלתי והיינו דאמר דאמר מתוך הדברים נזכר ר"נ שנהרגו הרוגים בתל ארוא והשיא ר"נ את נשותיהם ע"פ עד אחד • אלמא דבכה"ג לאו מלחמה אקרי • וכן אני הייתי עם הוריני דפ' שני דכיון שלא היה לו פחד לאו מלחמה מקרי ודבר ברור הוא זה • והקשה רש"י ז"ל ולישנום ליה מתתני' דקתני שלום בעולם נאמנת • ובודאי אם אמרה מת בעלה במלחמה נאמנת אלא פשיטא דאמרה מת בעלה במלחמה וקתני נאמנת • והיתיר רש"י ז"ל דמתני' כגון שאמרה מת סתם כששלום בעולם אמרי' מת על מטתו דוקא קאמרה וכשהמלחמה בעולם אמרי' מת במלחמה קאמרה ולפי הפי' הזה שפרשתי לא קשיא מידי דאפשר לאיקומי מתני' כגון דאמר מצאתיו הרוג או עליו והרגוהו כשהמלחמה בעולם אינה נאמנת וכששלום בעולם נאמנת • ואי קשיא לך מאי קא מיבעיא ליפשוט ממתני' דקתני מלחמה בעולם אינה נאמנת ולא אמר מה לי לשקר אי בעיא אמרה מת על מטתו אלמא לא אמרי' מה לי לשקר במקום חזקה תירץ הר"ם ב"ר יוסף דכשהמלחמה בעולם מרתתה לומר מת על מטתו • ווה התירוץ אינו מספיק לפת במלחמה וקברתיו דרתם לא מרתתה דהא מת במלחמה וקברתיו קאמרה ואמאי לא מהימנינא לה משום דאי בעיא אמרה מת במלחמה אלא הכי מסתברא דכיון דמלחמה בעולם והזקה דאמרה בדדמי ולא משקרה לפי דעתה לא אסרינן מנו דאי בעיא משקרה לפי דעתה לומר מת על מטתו דהא (אי) [אנן] לא מהזקי לה בשקרנית כפי דעתה אבל כשהחזיקה היא מלחמה בעולם כיון דאי בעיא אמרה מתמה ולא משקרה מהמינן לה לההי בעיא אי אמר מה לי לשקר במקום הזקה או לא • א"נ כשהמלחמה בעולם כיון דחזקה דאמרה בדדמי לא אמר מה לי לשקר דא"כ אולא הזקה וה"ל כמה לי לשקר במקום עדים דהא איתא לחזקה כשהמלחמה בעולם ולא איפשיטא בעיא ולהומרא אולינן דלא אמרי' מה לי לשקר במקום חזקה . ובפ' השותפין נמי אמרינן איבעיא להו תבעו לאחר זמנו וא"ל פרעתיך בתוך

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com